Lietas arhīva Nr. CA-0256-19
ECLI:LV:LAAT:2019:0717.C12238318.6.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rēzeknē 2019.gada 17.jūlijā

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:
tiesnešu apspriedes priekšsēdētāja tiesnese Ludmila Mežale,
tiesneses Silvija Vasiļevska un Ilga Zalužinska

izskatīja rakstveida procesā civillietu sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Daugavpils tiesas 2019.gada 10.aprīļa spriedumu vienkāršotās procedūras lietā sabiedrības ar ierobežotu atbildību "GELVORA" (pašlaik nosaukums "GelvoraSergeļ") prasībā pret /pers. C/ par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] SIA "GELVORA" (pašlaik nosaukums "GelvoraSergeļ") 2018.gada 7.novembrī iesniedza tiesā vienkāršotās procedūras prasību pret /pers. C/ (turpmāk arī – atbildētāja) par naudas piedziņu, norādot šādus apstākļus un pamatojumu.

[1.1] 2004.gada 7.jūlijā AS "Swedbank" (pirms nosaukuma maiņas AS "Hansabanka") kā aizdevējs un atbildētāja kā aizņēmēja noslēdza kredītlīnijas līgumu Nr.04-043381-EG, ar kuru atbildētājai piešķirts kredīta limits 596,15 *euro*. Atbildētāja apņēmās atmaksāt aizdevuma summu, procentus par aizdevuma lietošanu, kā arī citus blakus prasījumus līgumā noteiktajā kārtībā, apmērā un termiņā.

[1.2] 2009.gada 27.maijā AS "Swedbank" kā cedents un UAB "GELVORA", kuru pārstāv tās filiāle Latvijā, noslēdza cesijas līgumu, ar kuru cesionārs ieguva prasījuma tiesības pret atbildētāju.

[1.3] Atbildētāja savas saistības pienācīgi neizpildīja, tādēļ 2007.gada 20.septembrī cedents vienpusēji atkāpās no līguma.

[1.4] Prasītāja lūdza piedzīt no atbildētājas galveno parādu 484,16 *euro*, tai skaitā parāda atgūšanas izdevumus 17 *euro*, likumiskos procentus par laiku līdz 2018.gada 28.septembrim 309,02 *euro*, kopā 793,18 *euro*, un tiesas izdevumus: valsts nodevu 118,98 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 3,30 *euro*, kā arī noteikt prasītājai tiesības saņemt likumiskos 6% gadā no nesamaksātās parāda summas par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai).

[1.5] Prasība pamatota ar Civillikuma 1., 1587, 1589., 1651.pantu, 1652.panta 3.punktu, 1662., 1716., 1717., 1720., 1753., 1756., 1759., 1765., 1770., 1773., 1775., 1779., 1793., 1801., 1828., 1838., 1934., 1946., 2021.pantu.

[2] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumos prasību neatzina. Norādīja, ka ar AS "Swedbank" 2004.gada 7.jūlijā noslēgtais kredītlīnijas līgums ir komercdarījums, tādēļ atbilstoši Komerclikuma 406.pantam šim prasījumam iestājies noilgums.

[3] Prasītāja rakstveida atsauksmē par paskaidrojumiem norādīja, ka atbildētājas saistībām, kas izriet no 2004.gada 7.jūlija līguma, nav iestājies noilgums, jo 2009.gada 7.janvāra Komerclikuma grozījumi, kuros ietverts 406.pants par noilgumu, stājās spēkā 2010.gada 1.janvāra un ir piemērojami no šī datuma.

Pie tam 2012.gada 21.decembrī, 2015.gada 14.augustā un 2018.gada 8.aprīlī atbildētājai tika nosūtīti atgādinājumi, vienlaicīgi informējot par saistību rašanās tiesisko pamatu, to apmēru, un izteikts piedāvājums vienoties par samaksas kārtību. To nosūtīšanu pierāda AS "Fitek" apliecinājumi. Tādēļ noilgums nav iestājies, un prasība ir pamatota un apmierināma.

[4] Ar Daugavpils tiesas 2019.gada 10.aprīļa spriedumu apmierināta prasība. No atbildētājas SIA "GelvoraSergeļ" labā piedzīts pamatparāds 467,16 *euro*, parāda atgūšanas izdevumi 17 *euro*, likumiskie nokavējuma procenti par laiku līdz 2018.gada 28.septembrim 309,02 *euro* un tiesas izdevumi 122,28 *euro*, kopā 915,46 *euro*.

Apstiprinātas SIA "GelvoraSergeļ" tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētājas procentus – 6% gadā no nesamaksātās parāda pamatsummas, bet ne vairāk kā 467,16 *euro*.

Spriedums pamatots ar šādiem apstākļiem un argumentiem.

[4.1] Saskaņā ar 2004.gada 7.jūlijā ar AS "Hansabanka" noslēgto kredītlīnijas līgumu Nr.04- 043381-EG atbildētājai tika piešķirts kredīta limits 400 Ls jeb 569,15 *euro*. Kredīta izraksts apstiprina kredīta izsniegšanu.

Atbildētāja izmantoja piešķirto kredīta limitu.

2007.gada 20.septembrī banka vienpusēji atkāpās no līguma. Atbildētāja šo faktu atzina.

[4.2] No 2009.gada 27.maija cesijas līguma Nr.GELV001 un šī līguma 1.pielikuma izriet, ka AS "Swedbank" cedēja UAB "Gelvora" filiālei Latvijā prasījuma tiesības pret atbildētāju pēc 2004.gada 7.jūlija līguma Nr.RA061121001A. To, ka prasījuma tiesības ir pārgājušas cesionāram, apliecina arī bankas 2012.gada 27.februāra izziņa.

Līdz ar mantiskā ieguldījuma reģistrēšanu Uzņēmumu reģistrā 2014.gada 18.decembrī UAB "GELVORA" filiāles Latvijā saimnieciskā darbība tika nodota SIA "GELVORA".

No Uzņēmumu reģistra 2019.gada 5.februāra lēmuma redzams, ka SIA "GELVORA" nosaukums mainīts uz SIA "GelvoraSergeļ".

Līdz ar to prasītājai ir prasījuma tiesības pret atbildētāju.

Atbildētājai bija zināms par cesijas līgumu un prasījuma tiesību nodošanu.

[4.3] Nav strīda, ka neatmaksātais pamatparāds pēc 2004.gada 7.jūlija līguma ir 467,16 *euro*.

[4.4] Prasītāja ir pierādījusi, ka atbildētājai 2012.gada 20.decembrī, 2015.gada 14.augustā un 2018.gada 8.aprīlī tika nosūtīti atgādinājumi, kuros viņa informēta par saistību rašanās tiesisko pamatu, to apmēru, norādīts samaksas termiņš un piedāvāts vienoties par samaksas kārtību. Atbildētāja apstiprināja, ka paziņojumus ir saņēmusi, un AS "Fitek" apliecinājumi apstiprina šo atgādinājumu nosūtīšanu atbildētājai. Līdz ar to saistībai noilgums nav iestājies. Ceļot prasību, prasītāja nav pieprasījusi no atbildētājas lietošanas procentus, līgumiskos procentus vai līgumsodu.

Apstāklis, ka atbildētāja nepiekrita brīdinājumos norādītajām summām, neatbrīvo viņu no saistību izpildes, jo pamatparāda esamība nav apstrīdēta. Nav iesniegti pierādījumi, ka atbildētāja būtu izteikusi iebildumus par paziņojumos norādīto parāda apmēru vai pieprasījusi

citādu aprēķinu. Atbildētāja arī apstiprināja, ka sarunas notika tikai telefoniski.

Līdz ar to no atbildētājas prasītājas labā piedzenams pamatparāds.

[4.5] Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 29.janvāra noteikumu Nr.61 "Noteikumi par parāda atgūšanas izdevumu pieļaujamo apmēru un izdevumiem, kuri nav atlīdzināmi" 2.punktu ir piedzenamas arī parāda atgūšanas izmaksas 17 *euro*, jo prasītāja veica rakstiska paziņojuma par parāda esamību sagatavošanu un nosūtīšanu, kā arī citas parāda atgūšanas darbības. Pieprasītā summa atbilst pieļaujamajam apmēram.

[4.6] Pamatojoties uz Civillikuma 1753.pantu, 1759.panta 1.punktu, 1651., 1765.pantu, prasītājai ir tiesības saņemt likumiskos nokavējuma procentus par prasībā norādīto laiku un norādītajā summā, jo atbildētāja pieļāva samaksas kavējumu, parāds joprojām nav samaksāts.

[5] Atbildētāja iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu, norādot, ka spriedumam nepiekrīt pilnā apjomā šādu apsvērumu dēļ.

Civillikuma 1806.pants noteic, ka cesionārs gan neiegūst ar cesiju vairāk un lielākas tiesības nekā bijušas cedentam, bet pats prasījums pāriet uz viņu ar visām pie tā piederīgām un cesijas brīdī jau pastāvošām tiesībām.

Saskaņā ar Civillikuma 1804.pantu turklāt agrākais kreditors, neraugoties uz cesiju, vēl joprojām skaitās par tādu līdz tam laikam, kamēr cesionārs nav dabūjis apmierinājumu no parādnieka, vai nav cēlis pret to prasību, vai vismaz nav tam pienācīgā kārtā par cesiju paziņojis.

Kreditora atgādinājumam, lai tas būtu ielasāms Civillikuma 1905.pantā, jābūt paziņotam individuāli un personiski parādniekam, un tajā jābūt nepārprotami paustai kreditora gribai prasīt konkrētas saistības izpildi (*Senāta 2017.gada 4.jūlija spriedums lietā Nr.C20229814, SKC-248/2017*).

Tiesa nav izvērtējusi, ka SIA "GELVORA" nav sniegusi atbildētājai patiesu un pilnīgu informāciju par parādu, tādēļ nav izpildītas Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 7.panta prasības, un atbildētājai nosūtītās vēstules nevar uzskatīt par atgādinājumiem likuma izpratnē. Līdz ar to ir iestājies Komerclikuma 406.pantā noteiktais termiņa noilgums, kas ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai.

[6] Atbildētāja rakstveida paskaidrojumos pilnīgi piekrīt pirmās instances tiesas spriedumam, bet apelācijas sūdzību uzskata par nepamatotu un lūdz noraidīt.

Atbildētājas iebildumi par noilguma iestāšanos nav pamatoti, jo atbildētājai bija nosūtīti atgādinājumi par parāda esamību.

Atbildētājai nav pamata atsaukties uz Parādu ārpustiesas atgūšanas likumu, jo saskaņā ar likuma 3.panta ceturto daļu šā likuma normas par kreditora atgādinājumu piemērojamas tiktāl, ciktāl Civillikumā nav noteikts citādi.

Ne Komerclikumā, ne kādā citā tiesību normā attiecībā uz komercdarījumiem nav noteikta speciāla noilguma pārtraukšanas kārtība, tāpēc piemērojamas vispārīgās Civillikuma normas par noilguma pārtraukšanu (Civillikuma 1905.,1906.pants). Atgādinājuma primārais mērķis ir kreditora gribas paušana izlietot saistību tiesību. Neprecīza parāda summa atgādinājumā nevar būt par pamatu prasības noraidīšanai.

Motīvu daļa

[7] Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka prasība ir apmierināma.

[7.1] Civilprocesa likuma 426.panta pirmā daļa noteic, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās. Turklāt saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta otro daļu apelācijas instances tiesa izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā. Prasības priekšmeta un pamata grozījumi nav pieļaujami.

[7.2] Pamatojoties uz norādītajiem apstākļiem, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka apelācijas instances tiesā pret atbildētāju izskatāms strīds par pamatparāda, likumisko procentu un tiesāšanās izdevumu piedziņu.

[8] Nav strīda un tas apstiprinās ar lietā esošajiem pierādījumiem, ka 2004.gada 7.jūlijā AS "Swedbank" (pirms nosaukuma maiņas AS "Hansabanka") kā aizdevējs un atbildētāja kā aizņēmēja noslēdza kredītlīnijas līgumu Nr.04-043381-EG, ar kuru atbildētājai piešķirts kredīta limits 569,15 *euro*. Atbildētāja apņēmās atmaksāt aizdevuma summu, procentus par aizdevuma lietošanu, kā arī citus blakus prasījumus līgumā noteiktajā kārtībā, apmērā un termiņā. 2009.gada 27.maijā AS "Swedbank" kā cedents un UAB "GELVORA", kuru pārstāv tās filiāle Latvijā, noslēdza cesijas līgumu, ar kuru cesionārs ieguva prasījuma tiesības pret atbildētāju. Atbildētāja savas saistības pienācīgi neizpildīja, tādēļ 2007.gada 20.septembrī cedents vienpusēji atkāpās no līguma (lietas 9.-22.lapa). Saskaņā ar Uzņēmumu reģistra 2019.gada 5.februāra izziņu SIA "GELVORA" mainīts nosaukums uz SIA "GelvoraSergeļ" (lietas 52.lapa).

[8.1] Civillietu tiesas kolēģija uzskata par nepamatotu atbildētājas argumentu, ka ar lietā esošajiem atgādinājumiem prasītāja nav pārtraukusi noilgumu. Līdz ar to lietā izšķiramais pamatjautājums ir par to, vai saistību tiesība ir izbeigusies ar noilgumu un attiecīgi par Civillikuma 1905.panta iztulkojumu, jo uz noilguma iestāšanos konsekventi norāda atbildētāja.

[8.1.1] Civillikuma 1895.pants noteic vispārējo saistību tiesību noilguma termiņu, proti, visas saistību tiesības, kuras nav noteikti izņemtas no noilguma ietekmes un kuru izlietošanai nav likumā noteikti īsāki termiņi, izbeidzas, ja tiesīgā persona tās neizlieto desmit gadu laikā.

Noilguma institūts civiltiesībās ir veidots ar mērķi novērst ilgstošu nenoteiktību mantiskajās attiecībās, radīt skaidrību par tiesībām un pienākumiem, kas varētu būt strīdus priekšmets, bet ieinteresētā persona ilgstoši nav centusies panākt savu tiesību atzīšanu vai realizēšanu (*sk. Civillikuma komentāri. Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. – Rīgā: Mans īpašums, 1998., 357.lpp.*).

[8.1.2] Īsāks noilguma termiņš ir noteikts Komerclikuma 406.pantā, saskaņā ar kuru no komercdarījuma izrietošie prasījumi noilgst triju gadu laikā.

Atbilstoši Komerclikuma 388.pantam komercdarījumi ir komersanta tiesiskie darījumi, kas saistīti ar komercdarbību. Komercdarbība Komerclikuma 1.panta otrās daļas izpratnē ir atklāta saimnieciskā darbība, kuru savā vārdā peļņas gūšanas nolūkā veic komersants.

Komerclikuma 389.pants noteic, ja darījums ir komercdarījums tikai vienam no darījuma dalībniekiem, šā likuma noteikumi par komercdarījumiem ir vienlīdz piemērojami arī pārējiem darījuma dalībniekiem, ciktāl normatīvajos aktos patērētāju tiesību aizsardzības jomā vai citos likumos nav noteikts citādi.

Patērētāju tiesību aizsardzības likums neatceļ Komerclikuma 406.pantā noteikto noilguma termiņu komersanta un patērētāja tiesiskajām attiecībām, tādēļ tiesas kolēģija atzīst, ka no 2004.gada 7.jūlija kredītlīnijas līguma izrietošās tiesiskās attiecības ir komercdarījums, kuram piemērojams trīs gadu noilguma termiņš.

Komerclikuma D daļa (Komercdarījumi) stājās spēkā 2010.gada 1.janvārī un pārejas noteikumu 16.punktā noteikts, ja šā likuma D daļas spēkā stāšanās dienā Civillikumā vai citā likumā noteiktais noilguma termiņš nav notecējis, bet šā likuma D daļa nosaka īsāku noilguma termiņu, piemērojams šā likuma D daļā noteiktais noilguma termiņš, kurš skaitāms no 2010.gada 1.janvāra, kā to pareizi norādījusi prasītāja.

Saskaņā ar Civillikuma 1896.pantu noilgums sāk tecēt ar to dienu, kurā prasījums ir tā nodibināts, ka pret parādnieku, kas nav izpildījis savu pienākumu, nekavējoties var celt prasību, kaut arī tomēr vēl nebūtu ne parādnieks liedzies izpildīt, ne arī kreditors viņam to atgādinājis.

Saskaņā ar to noilguma tecējuma iesākumam terminētiem prasījumiem vajadzīgs – lai termiņš jau būtu notecējis.

[8.1.3] Prasība izskatāmajā lietā celta 2018.gada 7.novembrī, t.i., vairāk kā astoņus gadus pēc noilguma termiņa tecējuma sākuma, tāpēc pastāv pamats vērtēt jautājumu, vai noilguma termiņa tecējums ir pārtraukts, jo, tikai pastāvot noilguma pārtraukumam, saistība nav izbeigusies.

[8.1.4] Civillikuma 1905.pants noteic, ka atgādinājums parādniekam pārtrauc noilgumu.

Prasības pieteikumam pievienoti rakstveida atgādinājumi par saistību izpildi, datēti ar 2012.gada 20.decembri, 2015.gada 14.augustu un 2018.gada 8.aprīli (lietas 23.-28.lapa). Minētā sakarā jāņem vērā, ka mutiskajos paskaidrojumos pirmās instances tiesas sēdē un apelācijas sūdzībā atbildētāja atzina atgādinājumu saņemšanas faktu, taču norādīja, ka prasītāja tajos nav sniegusi patiesu un pilnīgu informāciju par parādu, kas neatbilst Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 7.panta prasībām.

Ievērojot norādītos apstākļus, Civilprocesa likuma 430.panta ceturtās daļas izpratnē pieņemams, ka lietā ir pierādīts, ka 2012.gada 20.decembrī, 2015.gada 14.augustā un 2018.gada 8.aprīlī prasītāja nosūtīja, bet atbildētāja saņēma rakstveida atgādinājumus par saistību izpildi.

[8.1.5] Civillietu tiesas kolēģija uzskata par nepamatotu atbildētājas motīvu, ka minētie brīdinājumi nav uzskatāmi par atgādinājumiem, jo tajos sniegtā informācija par parāda saistībām nav patiesa.

[8.1.5.1] No 2012.gada 20.decembra, 2015.gada 14.augusta un 2018.gada 8.aprīļa atgādinājumu satura redzams, ka kreditore konsekventi atgādina atbildētājai par neizpildītajām saistībām, kas izriet no kredītlīnijas līguma, par šo saistību apmēru, izpildes laiku un kārtību.

Judikatūrā atzīts, ka kreditora atgādinājums ir darījums Civillikuma 1403.panta izpratnē, jo tas, pārtraucot noilgumu, groza starp kreditoru un parādnieku pastāvošās tiesiskās attiecības. Tādēļ uz šo atgādinājumu attiecināmi vispārīgie noteikumi par gribas izteikumu. Viena līdzēja gribai nav nozīmes, ja tā netiek darīta zināma otram līdzējam. Tādēļ, lai gan atgādinājums formāli ir vienpusējs darījums – to var veikt kreditors viens pats bez parādnieka piekrišanas, tomēr tas groza iepriekš nodibinātās [..] divpusējās tiesiskās attiecības. Līdz ar to, lai šāds atgādinājums varētu grozīt iepriekš pastāvējušās divpusējās tiesiskās attiecības, tas ir jādara zināms parādniekam. Atgādinājumam, lai tas būtu ielasāms Civillikuma 1905.pantā, ir jābūt paziņotam individuāli un personiski parādniekam, un tajā jābūt nepārprotami paustai kreditora gribai prasīt konkrētas saistības izpildi (*sk. Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2017.gada 4.jūlija spriedumu lietā Nr.SKC 248/2017*).

Respektīvi, saskaņā ar Civillikuma 1905.pantu atgādinājumā ir jābūt norādītam saistību apmēram vai atlikušajai parāda summai. Kā jau norādīts iepriekš, no minēto atgādinājumu satura redzams, ka tajos ir norādīta konkrēta parāda summa un ir skaidri izteikta kreditora griba prasīt konkrētas saistības izpildi, ziņojot parādniecei, ka viņai ir maksājumu kavējums. Tādējādi atgādinājumos iekļautā informācija rada kreditorei priekšstatu strīdus par parāda saistību esību.

[8.1.5.2] Nav izšķirošas nozīmes apelācijas sūdzībā izteiktajiem pārmetumiem par parāda saistību apmēra neatbilstību tiesiskajam regulējumam. Proti, tas, ka pusēm ir atšķirīgs uzskats par neizpildīto saistību apmēru, neliecina par informācijas trūkumu un nepatiesīgumu gan Civillikuma 1905.panta, gan Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 7.panta izpratnē. Līgumslēdzēju domstarpību iemesls parasti ir pretēji vērstas intereses, tādējādi pašsaprotama ir katra līdzēja vēlme iztulkot līguma noteikumus tā, lai tie pēc iespējas apmierinātu viņa intereses.

[8.2] Apelācijas sūdzībā norādītais arguments, ka prasītāja nav pienācīgi paziņojusi par cesiju, nav pamatots. Respektīvi, No 2012.gada 20.decembra, 2015.gada 14.augusta u n 2018.gada 8.aprīļa atgādinājumu satura redzams, ka kreditore katrā brīdinājumā paziņoja par cesijas noslēgšanu.

[8.3] Šādos apstākļos atzīstams, ka prasītāja likumā noteiktajā noilguma termiņā ir pienācīgi izlietojusi savas kreditora tiesības. Līdz ar to secināms, ka pirmās instances tiesas atzinums par noilguma neiestāšanos attiecībā uz kredītlīnijas līguma saistību, ir pareizs, jo atbilst noilguma institūta būtībai. Līdz ar to lietā nav nodibināti priekšnoteikumi Civillikuma 1910.panta, kas noteic, ka noilguma iestāšanās tiesiskās sekas ir nevien prasības tiesības, bet arī saistības tiesības izbeigšanās, piemērošanai, tādēļ prasība par parāda piedziņu ir apmierināma.

[8.4] Konkrētajā situācijā neatmaksātā aizdevuma pamatparāda summa ir 467,16 *euro*, kas Civillikuma 1943.panta kārtībā ir piedzenama no atbildētājas.

[9] Prasības pieteikumā pieteikts prasījums par līgumisko procentu 47,15 *euro* (līdz līguma vienpusējai izbeigšanai – 2007.gada 20.septembrim) un likumisko procentu 261,87 *euro* (no 2007.gada 21.septembra līdz 2018.gada 28.septembrim), kopā 309,02 *euro* piedziņu par savlaicīgi nesamaksāto parādu 467,16 *euro* (lietas 11.-17., 32.lapa).

Apelācijas sūdzībā atbildētāja nav izteikusi iebildumus par līgumisko un likumisko procentu aprēķina termiņu un apmēru. Līdz ar to pēc būtības atbildētāja neapstrīd šos priekšnoteikumus par procentu piedziņu.

[9.1] Civillikuma 1754.panta izpratnē prasībai par procentu piedziņu ir pakārtots raksturs, jo tā celta līdzās pamatprasījumiem par savlaicīgi neizmaksāto naudas summu.

Atbilstoši Civillikuma 1753.pantam ar procentiem jāsaprot tā atlīdzība, kas dodama par kādas naudas summas vai citu atvietojamu lietu (844.p.) lietošanas atvēlējumu vai kavējumu, samērā ar viņu daudzumu un lietošanas ilgumu. Tiesību teorijā ir atzīts, ka procentu kā atlīdzības par sveša kapitāla lietošanu maksāšanai var būt divējādi pamati: pirmkārt, procenti var tikt maksāti uz tiesiska pamata – atvēlējuma, kas izriet no tiesiska darījuma vai citas atļautas darbības; otrkārt, procenti maksājami arī tad, ja kapitāls kavējuma dēļ nonācis vai pēc atļautās lietošanas termiņa notecējuma palicis svešā lietošanā, tātad prettiesiskas rīcības rezultātā – nokavējuma procenti (*K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 144.lpp.*).

No pušu līguma noteikumiem redzams, ka par kredīta limita izmantošanu klients maksā procentus, līgumā noteikts ikmēneša fiksēts maksājums, [..], kura apmērs ir atkarīgs no piešķirtā kredīta limita, termiņa un iespējamā ikmēneša saistību apjoma (lietas 9.lapa)

Arī Civillikuma 1759.panta norma paredz, ka procenti jāmaksā arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem. Nokavējuma procenti ir maksa par naudas vai cita kapitāla lietojumu pēc tam, kad iestājies maksājuma (atvietojamas lietas došanas) pienākums. Šādu procentu maksāšana ir saistīta ar pārkāpumu – nokavējumu (*Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. - Rīga: Mans Īpašums, 1998, 256.lpp.; K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata. - Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 146.lpp.*).

Atbilstoši Civillikuma 1652.pantam parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis: 1) kad viņš dabūjis lietas valdījumu noziedzīgā vai vispār prettiesīgā kārtā; 2) kad izpildīšanai noliktā laikā nav iespējams viņu sastapt un viņa prombūtnes attaisnošanai nav svarīgu iemeslu; 3) kad viņš palaidis garām termiņu, kas nolikts izpildīšanai vai nu ar likumu, vai ar līgumu, vai arī pēc parašas.

Tādējādi Civillikuma 1759.pantā ir lietots termins „nokavējuma procenti", ar to jāsaprot arī likumiskos procentus par parāda samaksas nokavējumu.

Līdz ar to likumiskie nokavējuma procenti definēti kā ar līgumu vai likumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par neizpildītu vai pienācīgi neizpildītu saistību. Ievērojot nokavējuma procentu būtību, tie atzīstami nevis par patstāvīgām, bet gan papildus saistībām, kuras daudzējādā ziņā atkarīgas no galvenā parāda, kas nozīmē, ka nokavējuma procentiem ir nepieciešams spēkā esošs galvenais parāds (Civillikuma 1754.pants). Šis princips caurvijas visiem Civillikuma noteikumiem par procentiem, definējot procentu atkarību no galvenās saistības un pakārtojot procentu rašanos, apmēru, pastāvēšanu un izbeigšanos galvenā parāda dinamikai.

[9.2] Tā kā lietā ir nodibināti apstākļi par pamatparāda piedziņas tiesiskumu, tad arī ir pamats līgumisko un likumisko procentu piedziņai, jo ir noticis tiesību aizskārums, par kuru vainojama atbildētāja. Respektīvi, norādītā pienākuma labprātīga nepildīšana no atbildētājas puses, t.i., citam pienākošās summas paturēšana pie sevis, nozīmē sveša kapitāla lietošanu, par ko pēc likuma pienākas procentu samaksa, tāpēc minētais rada nokavējumu Civillikuma 1759.panta izpratnē. Prasītāja uzskata, ka konkrētajā situācijā likumisko procentu likme, kuri aprēķināmi pēc līguma vienpusējas izbeigšanas – 2019.gada 20.septembra, ir seši procenti no simta gadā, kas atbilst Civillikuma 1765.panta pirmajā daļā noteiktajam. Respektīvi, pirms līguma vienpusējas izbeigšanas prasītāja aprēķinājusi līgumiskos procentus 47,15 *euro*, bet pēc tam – likumiskos procentus 261,87 *euro* (lietas 32.lapa).

[9.3] Līdz ar to no atbildētājas ir piedzenami procenti 309,02 *euro* par savlaicīgi nesamaksāto naudas summu 467,16 *euro*, kas aprēķināti par laiku līdz 2018.gada 28.septembrim.

[10] Saskaņā ar Parādu ārpustiesas atgūšanas likuma 6.pantu parādniekam ir pienākums atlīdzināt parāda atgūšanas pakalpojuma sniedzējam radušos parāda atgūšanas izdevumus, ja to atlīdzināšana tiek pieprasīta un nepastāv strīds par parāda esamību.

Konkrētajā situācijā parāda atgūšanas izdevumu kopsummu veido 17 *euro* un lietā nodibināti priekšnoteikumi šo izdevumu piedziņai no atbildētājas. Minētā sakarā jāņem vērā, ka apelācijas sūdzībā atbildētāja nav izteikusi iebildumus par parāda atgūšanas izdevumu apmēru.

[11] Civilprocesa likuma 195.pantā noteikts tiesas pienākums lemt par tiesībām līdz sprieduma izpildei saņemt procentus. Atzīstot prasītājai tiesības saņemt likumiskos procentus līdz sprieduma izpildei, apelācijas instances tiesa ņem vērā Augstākās tiesas Senāta judikatūru par Civilprocesa likuma 195.panta piemērošanu.

Tā, Senāts 2007.gada 14.februāra spriedumā lietā Nr.SKC-75 un 2009.gada 25.novembra lēmumā lietā Nr.SPC-111 atzinis, ka Civilprocesa likuma 195.pantam ir imperatīvs raksturs. Tiesai minētās normas izpratnē, apmierinot prasību par naudas piedziņu, ir pienākums, neatkarīgi no prasījumā izteiktajiem lūgumiem, noteikt prasītājam tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu kreditorei atzīstamas tiesības saņemt no atbildētājas likumiskos sešus procentus gadā no pamatparāda summas 467,16 *euro* par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

[12] Civillietu tiesas kolēģija ņem vērā, ka atbildētāja īstenoja ar Civilprocesa likuma 74.panta otrās daļas 10.punktu un 413.pantu piešķirtās tiesības iesniegt apelācijas sūdzību, kurā sniedza priekšstatu par strīda faktiem, pierādījumiem, tiesību normu traktējumiem un citiem apstākļiem. Apelācijas instances tiesa, neievērojot apelācijas sūdzības motīvus, pilnīgi apmierināja prasību, pēc būtības izskatot lietu analoģiski pirmās instances tiesas nolēmumam.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus. Ja prasība apmierināta daļēji, šajā pantā norādītās summas piespriež prasītājam proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram, bet atbildētājam – proporcionāli tai prasījumu daļai, kurā prasība noraidīta.

[13.1] Noskaidrots, ka pirmās instances tiesā prasītājai radušies tiesas izdevumi 122,28 *euro*, kuros ietilpst valsts nodeva par prasības pieteikumu 118,98 *euro* un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu dokumentu nosūtīšanu 3,30 *euro*. Apelācijas instances tiesā prasītājai tiesas izdevumi nav radušies.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no atbildētājas prasītājas labā piedzenami tiesas izdevumi 122,28 *euro*.

[13.2] Tā kā apelācijas sūdzība ir noraidīta, tad no prasītājas atbildētājas labā nav piedzenama par apelācijas sūdzību samaksātā valsts nodeva 118,98 *euro*.

[14] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmo daļu lietā aprēķināti ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu un citu dokumentu piegādi apelācijas instances tiesā 1,78 *euro*, kas nav samaksāti iepriekš (lietas 73.lapa).

Šie izdevumi saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.pantā noteikto piedzenami no atbildētājas valsts labā.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 440.[11]pantu un 440.[12]pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

prasību apmierināt pilnīgi.

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, sabiedrības ar ierobežotu atbildību "GelvoraSergeļ", reģistrācijas numurs 40103837691, pamatparādu 467,16 *euro* (četri simti sešdesmit septiņi *euro* un 16 centi), parāda atgūšanas izdevumus 17 *euro* (septiņpadsmit *euro*), līgumiskos un likumiskos nokavējuma procentus līdz 2018.gada 28.septembrim 309,02 *euro* (trīs simti deviņi *euro* un 02 centi), tiesas izdevumus 122,28 *euro* (viens simts divdesmit divi *euro* un 28 centi), veicot samaksu AS "Swedbank" kontā Nr.LV46 HABA 0551 0395 0030 5.

Noteikt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "GelvoraSergeļ", reģistrācijas numurs 40103837691, tiesības saņemt no /pers. C/, personas kods /personas kods/, likumiskos 6 (sešus) procentus gadā no 467,16 *euro* (četri simti sešdesmit septiņi *euro* un 16 centi)līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

Piedzīt no /pers. C/, personas kods /personas kods/ valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 1,78 *euro* (viens *euro* un 78 centi).

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ieskaitāmi Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, maksājuma uzdevumā norādot: saņēmēja iestāde – Valsts kase, kods – TRELLV22, maksājuma mērķis – 21499, dati lietas identificēšanai.

Noteikt /pers. C/ sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā dienas.

Apelācijas instances tiesas spriedums kasācijas kārtībā nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā – 2019.gada 17.jūlijā.

Tiesnešu apspriedes priekšsēdētāja tiesnese L.Mežale

Tiesnese S.Vasiļevska
Tiesnese I.Zalužinska